

Het meisje een merrie?

Dat haar vriend het meisje met een bloem vergelijkt of met een duif, ja dat vinden we wel begrijpelijk. Maar met een paard? Toch wel. In Hooglied 1:9 vergelijkt haar lief het meisje met een merrie. Hij legt ook verband met de strijdagens van Farao. Het woord ‘merrie’, ‘soesah’ komt nergens anders in Tenach voor, dus vergelijkingsmateriaal hebben we niet. Het mannelijke woord ‘soes’ komt heel vaak voor, en vooral in combinatie met strijdagens, als trekdieren voor de wagens. Ook als rijdieren waarbij de berijder gewapend is. Maar merries werden niet voor een strijdagen gespannen. Een min of meer letterlijk vertaling van dit vers luidt: *Met mijn merrie tussen de strijdagens van Farao vergelijk ik jou, mijn gezellin.*

De opvattingen over wat de jongen hiermee bedoelt verschillen nogal, en dat zien we terug in diverse vertalingen.

Hier volgen enkele vertalingen:

NBG, NBV21: *Met een merrie voor farao's wagen vergelijk ik jou.*

HSV: *In vergelijk u met de paarden voor de wagens van Farao.*

Oussoren: *Met de merrie voor Farao's wagens vergelijk ik jou, mijn vriendin.*

King James vertaling: *Ik heb je vergeleken, o mijn lief, met een verzameling paarden.*

Willibrord Vertaling: *Mijn vriendin, je bent als de merrie voor Farao's wagen.*

Rozelaar: *'T is bij een merrie van Pharao's wagen, dat ik je vergelijk, mijn lief.*

Beek (POT): *Met een merrie, gespannen voor de wagen van Faro, vergelijk ik jou, mijn liefste.*

A .en Ch. Bloch: *Ik houd je voor een merrie, die van mij, tussen Pharao's wagens.*

In dit vers, dat op het eerste gezicht eenvoudig lijkt, komen enkele intrigerende dingen voor.

- Het is de enige keer dat in Tenach sprake is van een merrie, terwijl het paard 138 keer voorkomt. Soms als trekdier voor een strijdagen, maar ook als rijdier. Wel wordt het altijd in verband gebracht met strijd.
- Hier staat ‘soesati. Een twistpunt is of men de gewone betekenis ‘mijn merrie’ hieraan moet toekennen of dat de uitgang ‘i’ een oude vorm is met de betekenis ‘van’.
- Is met het enkelvoud ‘soesati’ wel een enkelvoud bedoeld of is een collectief ‘merries’ bedoeld?
- Hier wordt het voorzetsel ‘be’ gebruikt, dat gewoonlijk ‘in’ betekent. In veel vertalingen wordt dit weergegeven met ‘voor’.
- Het meervoud ‘wagens’ wordt soms als een soort pluralis majestatis weergegeven: statiewagenen.

Nadere uitleg:

Met ‘Farao's wagens’ zullen strijdagens bedoeld zijn zoals door koning Salomo ingevoerd waren vanuit Egypte. Zie hiervoor 1 Koningen 10:29. Er is geen enkele tekst bekend waarin het meervoud de betekenis van een enkelvoud heeft, zoals door sommigen hier gesuggereerd wordt.

Het voorzetsel ‘be’ heeft nooit de betekenis van ‘voor’. Wel kan het naast ‘in’ ook ‘tussenin’, ‘tussen’, betekenen. Vergelijk Hooglied 2:3 ‘tussen de bomen’ en Hooglied 2: 16 ‘tussen de anemonen’.

Het woord ‘soesati’ wordt door velen als een meervoudsvorm gelezen: merries (Rashi, Rashbam, de Vulgata en King James). Volgens Ibn Ezra en de meesten gaat het slechts om één merrie.

Soesati: A. en Ch. Bloch wijzen de suggestie dat het om een verouderde vorm zou gaan, met de betekenis ‘merrie (zonde ‘mijn’)’ beslist af. De betekenis ‘mijn merrie’ is volkomen helder. Zeker als we het vergelijken met Hooglied 2:14, waar met ‘jonati’, ‘mijn duif’, ook niet bedoeld is ‘een duif in de rotsspleet’, maar echt ‘mijn duif in de rotsspleet’.

De exegeet M. Pope geeft in ‘The Anchor Bible’ mijns inziens een passende verklaring voor dit vers. Hij houdt de letterlijke betekenis van de woorden aan: Het enkelvoud ‘merrie’ met het bezittelijk voornaamwoord ‘mijn’, het meervoud ‘(strijd)wagens’ en ‘tussenin’.

En dan haalt hij het verhaal aan van de overwinning van Farao Thoetmoses III, de 6^e Farao van de 18^e dynastie, die in de 15^e eeuw voor de jaartelling verschillende veldslagen leverde in Syrië. Daar heeft ene Amenenheb, een legeroverste van de Farao, een krijgslist bedacht. Hij stuurde een hengstige merrie midden tussen de strijdwagens van de vijand, waardoor de hitsige hengsten die de strijdwagens trokken niet meer naar de berijders van de strijdwagens luisterden, maar alleen aandacht hadden voor de merrie.

Zou de conclusie gerechtvaardigd zijn dat de geliefde van het meisje seksueel opgewonden van zijn lief is en dat hij denkt dat andere jongens ook hitsig van haar worden?